ผลของการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาว สุกัญญา ยุติธรรมนนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-508-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16891004

EFFECT OF USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM SOLVING PROCESS ON PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS

Miss SUKANYA YUTITHAMMANON

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1996

ISBN 974-633-508-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดย	นางสาวสุกัญญา ยุติธรรมนนท์
ภาควิชา	ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

สุกัญญา ยุติธรรมนนท์ : ผลของการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (EFFECT OF USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM SOLVING PROCESS ON PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท, 147 หน้า. ISBN 974-633-508-1

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทองเพลง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ในระยะการทดลองนั้นนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการสอนตามกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์จำนวน 18 แผน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีการแก้ปัญหาจากคู่มือการอบรมหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 18 แผน โดยใช้เนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ภาควิชา ประถมศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ประถมศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2538 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C440615 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD : TORRANCE'S FUTURE PROBLEM SOLVING/ PROBLEM SOLVING ABILITY/PRATHOM SUKSA SIX
SUKANYA YUTITHAMMANON : EFFECT OF USING TORRANCE'S FUTURE PROBLEM SOLVING PROCESS ON PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. NORMSRI CATE, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-633-508-1

The purpose of this research was to study the effect of using Torrance's Future Problem Solving process on problem solving ability of Prathom Suksa six students. The subjects were 60 Prathom Suksa six students from Wadthongplang School. They were randomly assigned into experimental group and control group with thirty each. The experimental group was taught eighteen sessions by using Torrance's Future Problem Solving process while the control group was taught on problem solving method from Teaching Manual of the Elementary School Curriculum B.E. 2521 (Revised B.E. 2533) within the content of the life experience area. Subjects in both experimental group and control group were tested on problem solving abilities before and after treatment. The data were analyzed by using the t-test.

The results were as follows :

Students in the experimental group got scores on problem solving abilities on post-test significantly higher than students in the control group at the .01 level. Students in the experimental group also got post-test on problem solving abilities test significantly higher than their scores on the pretest at the .01 level.

ภาควิชา ประถมศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....
สาขาวิชา ประถมศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ปีการศึกษา 2538 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด และการแก้ไขข้อบกพร่อง สนับสนุนและให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งอย่างสม่ำเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรางศุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ตลอดจนการตรวจวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ ผู้ห่วงใยทั้งหลายที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สุกัญญา ยุติธรรมนนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ จ
กิตติกรรมประกาศ ฉ
สารบัญตาราง ญ

บทที่

1. บทนำ....1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา....1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย....5
สมมติฐานของการวิจัย....6
ขอบเขตของการวิจัย....7
ข้อตกลงเบื้องต้น....7
ตัวแปรที่จะศึกษา....7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย....8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ....9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง....10
ความหมายของปัญหา....10
ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา....11
องค์ประกอบของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา....11
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหากับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต....12
การเรียนการสอนกับการแก้ปัญหา....15
วิธีการและขั้นตอนการแก้ปัญหา....17
กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์....18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง....21
3. วิธีดำเนินการวิจัย....25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง....25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....26
การสร้างแผนการสอน....28
วิธีดำเนินการวิจัย....30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล....31
การนำเสนอข้อมูล....32
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล....33
การเปรียบเทียบค่าสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย(ร้อยละ)ของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม....34
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม....35
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม....36
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลองและก่อนการทดลอง....37
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ....38
วัตถุประสงค์ของการวิจัย....38
สมมติฐานในการวิจัย....38
วิธีการดำเนินการวิจัย....38
ตัวอย่างประชากร....39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....39
การสร้างแผนการสอน....40
การเก็บรวบรวมข้อมูล....40
การวิเคราะห์ข้อมูล....40
สรุปผลการวิจัย....40
อภิปรายผล....41
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยและข้อเสนอแนะ....44
เอกสารอ้างอิง....45
ภาคผนวก....51
ภาคผนวก ก....52
ภาคผนวก ข....53
ภาคผนวก ค....76
ภาคผนวก ง....86
ประวัติผู้เขียน....147

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1. ตารางกรอบแนวคิดของกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคต.....3
2. ตารางตัวอย่างการประเมินวิธีการคิดแก้ปัญหาที่ดีที่สุด.....20
3. ตารางแสดงการเปรียบเทียบค่าสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ย(ร้อยละ)ของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....34
4. ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....35
5. ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....36
6. ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองระหว่างหลังการทดลองและก่อนการทดลอง.....37
7. ตารางแสดงค่าระดับความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา.....54
8. ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....66
9. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง.....67
10. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม.....69
11. ตารางแสดงผลต่างและผลต่างกำลังสองของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง.....71
12. ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย (X) และคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย (Y) 73